



DISCOVERING
EUROPEAN
NEIGHBOURS IN
THE 3RD
AGE

Upoznajmo evropske susede u trećem dobu!



Stanislav

Stanislav je rođen 1954. godine, u selu Laćisled u okolini Aleksandrovca. Odrastao je sa ocem, majkom, bratom i sestrom. Porodica je živela vrlo skromno. Otac je bio majstor, zidar, dok se majka bavila poljoprivredom. Stanislav je više puta naglasio da je otac bio nasilan prema članovima porodice i nije se trudio da materijalno obezbedi porodicu. Majka je bila prinuđena da prosi. Stanislav nije završio osnovno obrazovanje jer, kako kaže, to tada nije bilo obavezno. Išao je u školu u selu Laćisled, koja nije bila daleko od njegove kuće. Roditelji oca su rano preminuli, tako da ih Stanislav nije zapamtio, dok su roditelji majke živeli u drugom selu i sa njima nije imao bliske odnose, retko je odlazio kod njih. Zbog loše finansijske situacije porodice, nikada nije išao na putovanja, letovanja, zimovanja. Ističe da je imao jako teško detinjstvo. Kada je odrastao suprotstavio se ocu – nasilniku, pa od tada otac nije bio nasilan prema njemu i prema majci.

Kada je odrastao bavio se poljoprivredom. Bio je nadničar. Učio je zanat kod mehaničara, povremeno je radio u strugari. Nije ostvario pravo na penziju jer nikada nije bio u radnom odnosu. Zasnivao je tri vanbračne zajednice, koje su se brzo završavale zbog toga što nije imao stalan posao ili porodice tih žena nisu bile zadovoljne njime. Ni sa jednom od tih žena nije imao dece.

Odnosi sa bratom i sestrom su takođe udaljeni. Sa bratom se povremeno čuje telefonom ali ga brat ne obilazi, dok sa sestrom nema nikakav kontakt.

Kada je otac preminuo, Stanislav je ostao da živi sam sa majkom. Živeli su u trošnoj kući, bez osnovnih uslova za život. Sredstva za život su obezbeđivali baveći se poljoprivredom,

odlazeći u nadnicu i dobijanjem socijalne pomoći. Stanislava je ujela zmija, nakon čega mu je leva noga i pored lekarskih intervencija ostala iskrivljena. Zbog toga se i dalje otežano kreće. Jedno vreme se kretao lazeći, na rukama a kasnije je dobio štake. Nakon smrti majke, Stanislav je na insistiranje Centra za socijalni rad, uz podršku i nagovor brata, smešten u Gerontološki Centar u Kruševcu.

U mladosti, kako kaže, nije razmišljao o starosti. Sada, kaže da mu je dobro. Navikao se na uslove života u Domu, ali bi voleo povremeno da obiđe kuću, vidi ljude iz sela. Vreme provodi uglavnom u klubu Doma u kome je smešten, družeći se sa ostalim korisnicima. Povremeno kolicima izlazi u dvorište Doma, kako bi prošetao. O dešavanjima u svetu se informiše preko televizije ili čitajući novine. Nema pristup internetu.

Mladima bi poručio da, svi koji mogu treba da rade, jer ko radi taj ima.

Pre početka intervjua, u skladu sa potrebama ovog istraživanja, tražila sam od Stanislava da mi da neku od fotografija iz detinjstva ili mladosti, međutim nije imao nijednu fotografiju. Tvrdi da zbog celokupne situacije i načina smeštaja u Ustanovu, nije poneo sa sobom fotografije od kuće i misli da su one sada možda uništene obzirom da mu se kuća urušila.

Stanislava znam kao korisnika usluge smeštaja u Gerontološkom centru Kruševac. Tokom intervjua je bilo teško dobiti informacije o značajnim događajima iz života ispitanika. Davao je kratke i konkretne odgovore bez detaljisanja i naglašavanja bitnih događaja i godina u životu ispitanika. Bilo je teško objasniti mu šta se misli pod određenim pitanjima, pa je to zahtevalo dodatna objašnjenja i potpitanja. Na osnovu obavljenog intervjua, došla sam do saznanja da je nasilje u porodici uvek bilo prisutno ali je to ranije bila tema o kojoj se nije toliko pričalo, skoro da se smatralo normalnim. Stanisav je na kraju intervjua istakao par ljudi koji su činili nešto dobro za njega, opisujući te njihove postupke, može se reći, da se na prvi pogled čini da su to sitnice, a li upravo te postupci su Stanislavu mnogo značili. Sve to ukazuje da bez obzira na okolnosti još uvek ima ljudi koji su spremni da pomognu bez očekivanja da im se uzvрати.

U Kruševcu, 2020.

Bojana Pavlović